

RECUILL DE PREMSA

Congrés Internacional Mercè Rodoreda

1 - 4 d'octubre 2008

[Consulta El Butlletí de l'IEC](#)

Any Rodoreda: punto culminante

Este mes de octubre adquiere un relieve muy especial la figura de **Mercè Rodoreda**, ya que el viernes 10 se cumplen exactamente los cien años de su nacimiento. Pocos días antes se habrá celebrado en el Institut d'Estudis Catalans el congreso internacional dedicado a esta escritora.

El otoño, tiempo de calma y reflexión, es una época ideal para recorrer las

diversas rutas relacionadas con la obra de la autora de *Mirall trencat* y *La plaça del Diamant*. Las de la ciudad de Barcelona se centran en los barrios de Gràcia y Sant Gervasi. En cuanto a los interesados en conocer los paisajes de los últimos años de la escritora, nada mejor que la ruta por Romanyà de la Selva. Toda la información se encuentra en la página web <http://anyrodoreda.cat>.

Mercè Rodoreda

El 10 d'octubre es compliran cent anys del naixement de l'autora de «La plaça del Diamant», un dels llibres més llegits de la literatura catalana, però enfront de la dona intimista, reservada i evocadora, hi ha la creadora d'universos enigmàtics i terribles

EVA VÀZQUEZ

● En un dels records d'infantesa que va deixar escrits, Mercè Rodoreda evocava un episodi inquietant que anomenava «l'enigma del Parc Güell», el lloc on un dia havia perdut una cosa, no sabia exactament què, un mocador, un guant, un anell o un braçalet, un objecte prou valuós en tot cas perquè a casa la renyessin tan severament, que mai més no va ser capaç d'identificar la naturalesa precisa d'aquell extraviament. «Moltes vegades, quan de petita aquest record m'assaltava, em sobrevenia una gran pesantor. La meva mare m'havia renyat, el meu pare m'havia mirat molt seriós, el meu avi estava trist. No entenia res. Eren alts. Eren diferents. Moltes vegades vaig somiar que estava al Parc Güell, a prop del drac (...) i plorant a llàgrima viva, sense poder arribar a recordar què era el que havia perdut i que, per culpa meua, no podria tornar a tenir mai més.» Aquest misteri, que va mantenir-se prou viu en l'escriptora adulta perquè encara el recordés amb remordiment, té ressons d'una altra pèrdua rememorada per Walter Benjamin, no menys proustiana que Rodoreda, en el llibre dedicat a la

seua infància berlinesa. També ell havia de recordar una escena del passat ocorreguda a la seva habitació, una nit que el pare va entrar-hi a donar-li una notícia difusa, però prou rellevant perquè el nen la retingués durant anys amb el presentiment que en aquella cambra s'hi havia deixat alguna cosa molt preuada que algun dia hauria de tornar a buscar. Benjamin va resoldre al capdavant el seu enigma i, molt de temps després sabrà que aquella nit li havien anunciat una mort que l'infant no havia sabut comprendre. Rodoreda, en canvi, va mantenir el seu objecte tota la vida en el secret, potser perquè la cosa ja no comptava, sinó tan sols la seva pèrdua, el sentiment d'estar abocada a reproduir el mateix temor pels fets irreparables.

Algun rastre d'aquesta primera aproximació al misteri va perviure en les lectures de gènere fantàstic que va freqüentar des de la joventut, de Poe a Lovecraft, però, sobretot, Kafka. Va subsistir fins i tot els anys de paràlisi literària, a finals dels quaranta, en aquell malviure cosint a tothora per guanyar algun centim que justificués l'allotjament a la petita cambra de minyona que li havia

DE VIVA VEU

L'Any Rodoreda haurà de ser recordat sobretot per l'oportunitat d'accedir a material fins ara molt dispers i en alguns casos inèdit en què és la mateixa escriptora qui parla, a través de cartes o entrevistes en què mostra tant com emmascara. La correspondència amb el seu editor, Joan Sales, és un dels llibres més esperats, però convé remarcar també l'*Autoretrat* conegut per Abraham Mohino i Mònica Miró a través de les seves abundants entrevistes, o la selecció de cartes aplegades per Carme Arnaú.

cedit la germana de Nicolau d'Oller a l'exili de París i a la qual, incapaç d'escriure una sola ratlla que no li agafés vòmit —entre la publicació d'*Aloma* (1938) i *La plaça del Diamant* (1962) van transcórrer, i no és poca broma, 24 anys—, va començar a pintar guaixos i aquarel·les de criatures mutilades, sense cara, sense braços ni cames, d'ulls desorbitats amb un deix de profecia. Molts d'aquests éssers larvaris reapareixeran anys després als boscos tenebrosos de *La mort i la primavera*, un llibre que contradiu tant l'estereotip que s'ha volgut construir de Rodoreda, que ben pocs es prenen la molèstia de llegir-lo però que, al seu dia, Montserrat Roig va definir com «la novel·la més cruel, més violenta, de tot el segle XX català», i que va consolar tant Robert Saladrigas, que cada poques pàgines havia d'abandonar la lectura «per la urgència física d'agafar aire». L'inconegut que ocultava aquella cosa indescriptible que l'escriptora va perdre al Parc Güell sembla haver alimentat la seva inclinació al fantàstic, més que no pas les novel·les de lladres i policies, que també devorava amb afició i de les quals, a banda del prescriptiu

desencantament de les il·lusions, de la falta de fe en l'entesa dels humans, pocs vestigis poden detectar-se a la seva obra, si no és, i encara com un exercici humorístic, una paròdia, en un dels llibres primerencs que repudiaria de gran —són «abominables, espantosos, terriblement dolents, la meua vergonya»— i titulada precisament *Crim*. Al pròleg d'aquesta novel·la, per cert, seria on establiria l'equívoc de la seva edat, afirmant amb coqueteria que havia nascut el 10 d'octubre de 1909, però advertint els qui ja coneguessin prou la seva estima per les joies, els miralls, els vestits elegants i la seducció, que afirmava una tal data «encara que molts ho dubtin i pocs s'ho creguin». Era un dissabte, i de llavors afirmava que li havia quedat un pòsit de superstició que la incapacitava per fer cap viatge un divendres, com si en acabat hagués de reproduir l'abrupta experiència del naixement.

El component fantàstic, obscur i enormement simbòlic al final, és una de les millors contribucions de Mercè Rodoreda a la literatura catalana, per més que encara avui, l'any del centenari, se la continuï encasellant dins un

Mercè Rodoreda va estar quasi 25 anys sense publicar cap novel·la, durant un llarg exili en què va assajar la poesia i la pintura.

«Semblava de molsa i de boira»

● A *Jardí vora el mar*, Rodoreda inventa Eulàlia de la seva pròpia mirada transformant-la en pintora de «coses estranyes». El jardiner, tot observant les obres de la seva mestressa, se sent intrigat pel fet que d'un eucaliptus, per exemple, en pinti només un tros d'escorça que «semblava de molsa i de boira»; les persones, en canvi, les feia petites, com si sempre estiguessin lluny. Quan Rodo-

reda va publicar *Jardí vora el mar* (1967), ja feia molt de temps que no pintava, però aquell breu aprenentatge que a l'exili de París i Ginebra l'havia ajudat a sobreposar-se a la crisi creativa va fer pòsit en la prosa de maduresa, cada cop més enigmàtica i simbòlica. Amb motiu del centenari, aquestes pintures ignorades fins a la mort de l'escriptora es reuniran de nou a partir del 15 de desembre a

La Pedrera, en una exposició comissariada per Mercè Ibarz. Serà la tercera ocasió de veure aplegat aquest conjunt que la família va descobrir entre els papers privats de Rodoreda a Romanya i que va donar a conèixer el 1983 en una exposició a Molins de Rei i, vuit anys després, en una altra al Centre Altarriba de Calldetenes que va servir per posar el lot a la venda i dispersar-lo per sempre.

gènere de fadrines i modistes i que la imaginació adolorida i negra d'obres difícils com *Quanta, quanta guerra*, *Viatges i flors* i *La mort i la primavera* s'hagi llegit en termes de soledat, crisi sentimental i decadència. La seva repulsió a ser considerada l'estendard del feminisme prové d'aquest mateix malentès: que se la identifiqués amb el sentimentalisme o la poquesa, i no amb el que havia defensat des que tenia vint anys als articles periodístics de preguerra: una feminitat culta, compromesa i desimbolta, prou segura de si mateixa per fer-ne fins i tot escarni, presentant-se com una persona ignorant, atropellada i modesta mentre exhibia, poca-solta, una convicció indestructible en les seves capacitats. Fins i tot de gran encara es disculpava davant d'algun entrevistador argumentant que «des de sempre he tingut el cervell bastant ennuolat, les idees no se m'acudeixen de pressa». No és estrany que al final volgués liquidar la qüestió ben eropipadora de la militància de gènere amb un definitiu: «Per mi la literatura femenina es limita a les revistes de perruqueria.» Sorpren quantes escriptores de categoria han fet seu el recurs de l'estúpidesa per poder exercir lliurement la intel·ligència.

Si encara avui es llegeix Rodoreda només com una lírica narradora de costums és en bona part culpa d'ella mateixa, que va insistir massa els darrers anys, potser perquè tant la Colometa com la Cecília se li havien fet tan llunyanes que quasi les enyorava, en la voluntat d'escollir per als seus llibres éssers innocents que li encomanessin el meravellament del món i li inspiressin tendresa. Els seus personatges a vegades poden passar per beneïts i babaus, però d'innocents en tenen poc, si no és admetent, com ja ha assenyalat oportunament Mercè Ibarz, una de les seves biògrafes més exquisides, que «la innocència pot estar molt a prop del mal». Efectivament, podrien ser criatures sense qualitats si no fos que parlen tant, que quasi desvariengen en els seus monòlegs inacabables. Quan Rodoreda escull gent corrent perquè parli a través dels seus llibres, no enarborava cap reivindicació dels cors simples, sinó al contrari, la seva excepcionalitat a través del llenguatge.

Absències i presències a Gràcia

Diversos itineraris recorren els escenaris rodoredians, com el de la vila de Gràcia

VALÈRIA GAILLARD

● Quatre de la tarda d'un diumenge d'agost. Un grup reduït de persones s'aplega davant de la Casa Fuster, al capdamunt dels jardinetes, per iniciar un itinerari per Gràcia, a Barcelona. Durant dues hores seguiran les empremtes que Mercè Rodoreda va deixar en aquest barri, escenari d'algunes de les seves novel·les més cèlebres, com ara *La plaça del Diamant*, tot i que l'autora vivia una mica més amunt, al barri de Sant Gervasi. La tria de Gràcia no és gratuïta. El barri és un mirall del que va ser la vida a la ciutat abans del 36, del conflicte bèl·lic en si mateix i de la postguerra, tot de temes omnipresents en l'obra rodorediana.

La Casa Fuster, avui un hotel de luxe, és un edifici de Domènec i Montaner, la casa més cara de tot Barcelona quan es va construir el 1909: la façana és de marbre. Als anys trenta havia estat seu del Cafè Vièns: «Era el centre de la intel·lectualitat catalana i es trobaven aquí per fer les seves tertúlies literàries; després, els anys cinquanta, es va convertir en una sala de ball abans de ser la seu d'Enher», explica Marc Jobani, el guia.

«PER GRAN DE GRÀCIA ES PASSEJAVA RODORED A ALS SEUS QUINZE, SETZE ANYS, ACOMPANYADA DE LA SEVA MARE: 'MIRAVA ELS APARADORS I ANAVEN ALS DIFERENTS CINEMES QUE HI HAVIA, TRILLA, SMARTI MUNDIAL'.»

El grup a la plaça de la Revolució, on es visita el refugi antiaeri. / ANDREU PUIG

Per Gran de Gràcia es passejava Rodoreda als seus quinze, setze anys, acompanyada de la seva mare: «Mirava els aparadors i anaven als diferents cinemes que hi havia, Trilla, Smart i Mundial. Al Cafè Monumental, l'actual Open Cor, en Quimet, de *La plaça del Diamant*, és on va a fer un piscolabis i es troba

amb el seu amic en Cintet.»

Rere la Casa Fuster s'alça la parròquia de Santa Maria de Gràcia, on va ser batejada Rodoreda. Al davant hi havia l'avui desapareguda fabrica de xocolata Juncosa.

El recorregut avança fins a la cruïlla entre el carrer Perill i Venús. Aquí hi ha un edifici que, tot

i estar restaurat, encara conserva les restes d'un impacte de la metralla a la cornisa: «Hem de recordar que Gràcia va ser el primer lloc on van caure les bombes, que si bé anaven adreçades a una fabrica de motors d'avions, la Casa Elizalde, al passeig de Sant Joan, van anar a parar en ple barri de Gràcia.» La guerra. Ro-

L'aparent banalitat del seu món, la seva incultura, la seva menudesa, són engrandides per la minuciositat prolíxa i torrencial del seu discurs, que acaba explorant la irracionalitat, la fantasia, el somni, fins i tot les regions ultratombals. Perquè a vegades, és cert, semblen morts que parlen, gent que ha tornat per un moment als llocs d'abans, i en aquesta darrera oportunitat no malgasten el do en plans desesperats plens de ressentiment, sinó en la nimietat quotidiana, en les incerteses de cada dia, les manies, les pors, el tedi, l'esperança, en tot allò que

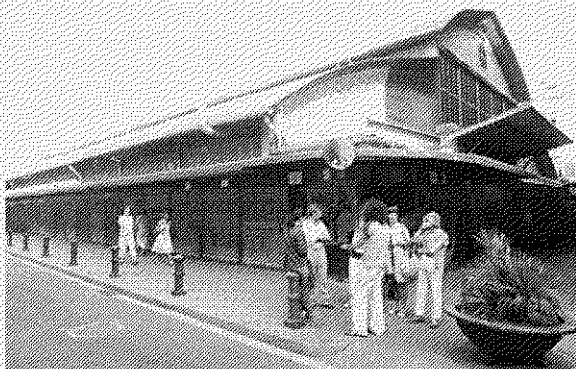
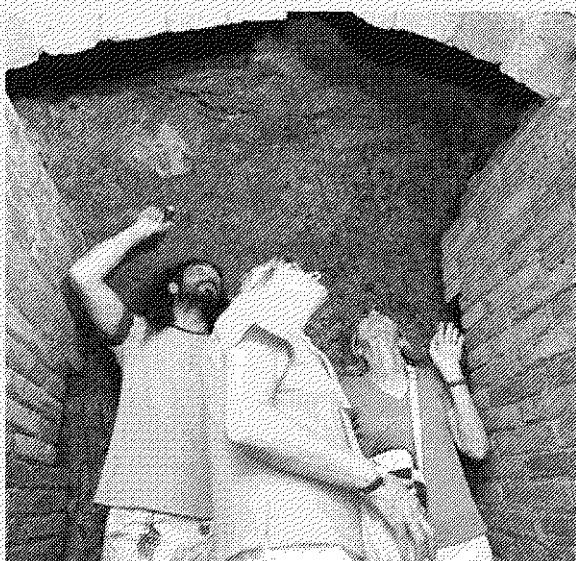
ELS SEUS MORTS VENEN A TROBAR ALGUNA COSA QUE HAVIEN PERDUT, AQUELL TRESOR QUE S'AMAGA EN LA INFÀNCIA, SENSE NOM, SENSE CONTORNS, PERÒ SENSE EL QUAL RES PODRÀ SOSTENIR-SE MAI MÉS

els connectava a la vida, que és tan sovint una ben petita cosa: una determinada claror, aquell candor de les flors, el reconeixement mut dels objectes inerts. Aquest to menor, es diria que en veu baixa, dels seus soliloquis, s'emet però amb les dents serrades. En el fons assistim a la confessió d'uns personatges amb molta ràbia a dins, atemorits per algun rellescós episodi del passat, tenallats per la frustració i el pecat. Potser perquè provenen d'un món ja extingit, els seus morts sempre vénen a trobar alguna cosa que havien perdut, aquell tresor que s'amaga en

la infància, sense nom, sense contorns, amb prou feines definit, però sense el qual res podrà sostenir-se mai més.

Els personatges de Rodoreda esdevenen inquietants per aquesta condició immaterial, però també perquè assumeixen amb absoluta normalitat els fets més escabrosos i perversos. El lector observa aquest món devastat amb estupor creixent, mentre ells l'assumeixen amb plena conformitat, amb una resignació d'ànimes enterrades, somnàmbules, que a cops arriben a irritar. És per això que a vegades deixen una impres-

sió sinistra, com la mirada d'un nen malvat. La seva és una innocència diabòlica, com la rialla estrident de Rodoreda, que més que alegria, encomanava neguit. El miracle dels seus llibres, a cent anys del seu naixement, continua sent aquest: haver-nos donat tant de malestar amb una prosa tan pulcra i ordenada, tan neta d'impureses, atenta fins a l'obsessió a la minúcia, mentre distretament extraviava objectes pàgina rere pàgina perquè també el lector, sense saber què era que s'hi perdia, en senti en acabat la irreparable manca.

El refugi i, a sota, el mercat de l'Abaceria. / ANDREU PUIG

doreda volia mostrar com havia afectat la gent de la ciutat en casos concrets, veure de prop com els havia trastocat la vida: «El personatge del pare de la Natàlia, per exemple, es mor d'un atac de cor durant un bombardeig i a en Quimet, com a la Colometa, la guerra li anul·la la vida, de fet la novel·la es pot veure

com una metàfora d'una ciutat estroncada per la guerra.» Com la ciutat arran del conflicte, els personatges de la novel·la pateixen una metamorfosi. Aquesta transformació, subratlla Marc Jobani, és evident en el cas de la Colometa: «Després del trauma de la guerra passa a ser més egoista i pensa més en ella, a cui-

dar-se.»

Pujant pel carrer de Tagament, en ple barri gitano, es poden contemplar les antigues cases de planta baixa destinades a allotjar els treballadors de la fàbrica Vilaragut, la primera de vapor que hi va haver a la ciutat: «Resulta que al cap de tres anys d'haver-la inaugurat la van cremar perquè patien molts accidents», comenta el guia. Seguint l'ascens s'arriba al mercat de l'Abaceria, antigament anomenat de Santa Isabel, que dona a Travessera de Gràcia. Aquest mercat ocupa un lloc privilegiat en l'obra de Rodoreda, ja que apareix esmentat a *La plaça del Diamant* en boca de la seva protagonista: «Coneixia el mercat de Santa Isabel, on als quatre o cinc anys anava, cap al tard, als estius, amb una senyora veïna a comprar peix després de travessar el torrent de l'Olla.»

La propera parada és la plaça de la Revolució. Aquí es conserva una petita part d'un refugi anti-aeri. El guia aprofita la visita subterrània per parlar de la vesant activista de Rodoreda i recordar que estava implicada en el comissionat de propaganda al costat de Joan Oliver, fins que va exiliar-se i va marxar a França amb el Bibliobús, al costat d'altres intel·lectuals, entre els quals hi havia Francesc Trabal, el seu amant. Altres punts del circuit són el carrer Montseny, on en Quimet aconsegueix un pis per instal·lar-se amb la Colometa, i el Teatre Lliure, antiga seu de la cooperativa La Lleialtat, a banda de ser el teatre on més vegades s'ha representat *La plaça del*

Diamant. El centre Tradicionari es mereix uns minuts: la seva façana llueix una escultura d'Anna Frank. «És una de les grans representats de la literatura de guerra, un gènere en què s'inscriu també Rodoreda.» Com a document testimonial, es proposa la lectura d'un fragment d'una carta que Rodoreda va enviar a la seva amiga Anna Muria, exiliada a Mèxic. L'escriptora relata com viu el seu exili francès: «He fet bruses de confecció a nou francs i he passat molta gana. He conegut gent molt interessant i l'abric que durc és herència d'una russa jueva que es va suïcidar amb veronal.»

El recorregut no podia acabar en un altre indret que no fos la plaça del Diamant, on s'alça una escultura de Rodoreda. Famosa pels seus envelats, l'autora tria aquesta plaça per desencaixar la trama de la seva novel·la. «És molt curiós perquè al principi l'havia titulat *La Colometa*, però Josep Pla li va dir que semblava un nom de sardana i li va proposar canviar el títol, que finalment va trobar el seu editor, Joan Sales.»

L'empresa de serveis culturals Itineraplus proposa dues rutes més al voltant de Rodoreda: una pel seu barri, Sant Gervasi i «els jardins daurats de la infantesa», i una segona que ressegueix l'empremta que va deixar en el cor de la Barcelona literària, un recorregut que permet visitar la seu de la Fundació Mercè Rodoreda i una petita mostra del seu arxiu personal, així com els jardins que duen el seu nom a la Casa de Convalescència.

LA NOVEL·LA «LA PLAÇA DEL DIAMANT» ES POT VEURE COM UNA METÀFORA D'UNA CIUTAT ESTRONCADA PER LA GUERRA

Quan les flors caminen com els ànecs

● Rodoreda ha passat a la història com a escriptora, però tenia una vessant d'estudiosa de la botànica gens negligible: va examinar i catalogar la flora en un dels seus títols més delicats: *Viatges i flors*, que Edicions 62 acaba de reeditar en la col·lecció de butxaca. Són les que anomenava «flors de debò» i n'hi ha de tots colors: des de les «Flors Caminalres» que «fugen de l'ombra com la pesta i quan caminen semblen ànecs», a la «Flor Llavors», que «se't tira a sobre»; la «Flor Tristesa», que «si tingués mans li diries: 'fé' i li donaries el mocador»; i la «Flor Fantasma», que «es ben abraça amb fulles podrides i pedretes i abans de colgar-se per tot un any, diu: turutut. Que és la seva manera de renegar»... i així fins a 38 espècies diferents.

Rodoreda va imaginar el seu jardí mentre s'estava a Ginebra, als anys 60. L'elaboració d'aquesta prosa depurada i lírica va portar el seu temps i l'autora no va donar per enllestit el recull fins al cap d'un parell d'anys. Així van anar naixent les «flors de debò», unes tímides, altres tristes, algunes insòlites, cadascuna amb una particularitat distintiva.

El volum també inclou el cicle *Viatges a uns quants pobles*, on l'escriptora enceta viatges improbables per una geografia imaginària, igual que Alicia va endinsar-se en el País de les Meravelles. Alguns camins porten el «vianant» fantasia enllà, al poble de les «dones abandonades». Aquí, les mares viuen dins de capolls, com els dels cucs de seda, però més grans, dones abandonades pels

marits, que han marxat a la guerra, han mort o després de la guerra han fundat una altra família. Una altra sendera duu el viatger al poble de les «rates ben criades», que es mengen les cases de fusta dels habitants, que les reconstrueixen constantment perquè estiguin ben alimentades. O bé al poble «dels penjats», en què els homes duen la corda a l'esquena per penjar-se: tots són pecadors, «en el moment de néixer ja van amb el pecat encastat en el paladar». Aquests relats van ser escrits en poc temps i un cop l'autora es va instal·lar a Romanyà de la Selva, un indret que impregna amb els seus paisatges els pobles de paper. *Viatges i flors* va sortir el 1980 i és la penúltima obra que l'escriptora va publicar en vida.

Més enllà dels tòpics i de la bleada literària

ANNA BALLBONA

● Les generacions joves vam posar primer cara cinematogràfica a la Colometa abans de llegir *La plaça del Diamant* i el primer contacte amb Mercè Rodoreda va ser per la via de la lectura obligatòria. Això, si voleu, és un condicionant en la recepció, com també ho són, al capdavant, molts encasellaments dels tòpics i motius de la literatura rodorediana, en ocasions des de la mateixa càtedra. I arriba el centenari del naixement. De vegades no saps si és una benedicció i una creu. Però sigui com sigui, propicia l'aparició i edició de tot de material nou. Aleshores és quan una té, malgrat tot, la vaga sensació de poca molla, de reincidir en lectures i enfocaments tediosos. Sigui dit d'inici que Rodoreda és, per mi, una escriptora excepcional, extraordinària, però em fa l'efecte que hi ha una estranya insistència en un etiquetatge lleuger: les flors, les joies, la literatura de dones –que diantres deu ser això?–, i el *bledisme* que algú pot trobar en alguna de les seves obres. A part dels joves escriptors això els fa enrere d'acostar-s'hi. S'hi barreja un desconeixement de l'amplitud de la seva obra, que supera amb escreix els límits de *Mirall trencat*, *Aloma* o *La plaça del Diamant*. És tan senzill com abocar-se als seus contes més punyents: facin un cop d'ull a *La meua Cristina* o *Orléans*, 3 quilòmetres i ja em diran si els troben prop d'una bleada assolada. La Rodoreda contista és d'una força narrativa brutal, d'un lirisme exquisit, que la fan més atractiu. Però sembla que els contes vesteixen poc, són cosa menor. Ara bé, pensen en Txèkhov com

Armand Obiols i Mercè Rodoreda, en una fotografia presa durant l'exili.

INTEGRANT DE LA GENERACIÓ ESBERLADA, RODORED A FIXA LA SEVA EXPERIÈNCIA PERÒ VA MOLT MÉS ENLLÀ. ELS SEUS CONTES ES REVELEN D'UNA FORÇA PUNYENT I UN LIRISME EXQUISIT

un escriptor menor?

Rodoreda és també dramaturga. Fins ara, ens hem fet un fart de veure només a escena adaptacions de novel·les, i novel·les conegudes, no fos cas. Els alumnes d'institut que no hagin vist la pel·lícula han tingut a l'abast l'adaptació de Benet i Jornet, a la manera de serial televisiu agafant format de guia de lectura. Marta Pessarrodona, una de les estudioses de Rodoreda, deixa que no pensava veure *La plaça del Diamant*. Precisament perquè volia veure una peça de teatre seva. Ara arribarà als esce-

naris *Undia*, a través de la iniciativa del director Ricard Salvat.

Amb els encerts i desencerts que vulgueu trobar en la commemoració del centenari de l'autora (deu ser cosa del país, sempre amb la sensació de got mig buit), hem tingut accés a obra fins ara arraconada, com era la seva poesia (*Agonia de llum*). Per al meu gust, de més valor testimonial que no literari, resulta d'especial interès perquè palesa la intensa relació epistolar i literària amb Carner.

Integrant de la generació esberlada, com l'anomenava Pere

Quart, aquella generació contundentment esqueixada per la guerra i l'exili, Rodoreda fixa el seu temps, la seva experiència i va molt més enllà. Només que prenguéssim una dècima part de la seva ironia, tan present com a arma llancivola en els membres de la generació d'aquella Catalunya impossible, segur que superàriem millor certes penabilitats culturals d'estar per casa. Hi ha moltes Rodoredes i no és fàcil deixar-se'n alguna. Però sempre hi ha una estrambòtica tendència a oblidar-se'n una. I més d'una. I quedar-se amb les flors i les joies.

BIBLIOGRAFIA

– **REEDICIONS I TÍTOLS DE MERCÈ RODORED A** *La plaça del Diamant*, *El carrer de les camèlies*, *Jardí vora el mar*, *Mirall trencat*, *Quanta, quanta guerra*, *La mort i la primavera* (Club Editor); *Tots els contes*, *Narrativa completa I* (Edicions 62); *Formiga* (Cruïlla); *Contes infantils*, (Edicions Baula); *Agonia de llum*, *poesia secreta de Mercè Rodoreda*, a

càrrec d'Abraham Mohino (Angle Editorial).

– **ESTUDIS** *Descobrint Mercè Rodoreda*, *Rodoreda explicada als més joves*, de Lluís Hernández i Sonali (Proa); *Autoretrat*, de Mònica Miró i Abraham Mohino (Angle Editorial); *Rodoreda: exili i desig*, de Mercè Ibarz (Empúries); *Mercè Rodoreda i el seu temps* (Plaza &

Janés, 2007).

– **ALTRES** *La Cara Fosca de les Lletres*, volum 2, *Mercè Rodoreda-Joan Sales, cartes completes* (1960-1983), a cura de Montserrat Casals (Club Editor); *Cartes d'una vida*, selecció d'un centenar de cartes de Rodoreda a personatges diversos, a cura de Carme Arnau (Biblioteca Selecta); Monogràfic de la revista

Turia (núm. 87), a càrrec de Carlos Pazos i Julián Casanova, amb textos de Carme Arnau, Sergi Dòria, Joan Nogués, Francisco Luis del Pino Olmedo, Marta Nadal, Mercè Ibarz i Enric Bou, i diversos testimonis com ara els de Carme Riera, Àlex Susanna i Sam Abrams; catàleg de l'exposició *Mercè Rodoreda: la mort de la innocència* (Palau Robert, del 25 de març al 15 de juny del 2008).

Un nuevo musical en la cartelera barcelonesa

Rodoreda, con letra y música

Dagoll Dagom ensaya una obra sobre la novela 'Aloma', que estrenará en el TNC

SANTIAGO FONDEVILA
Barcelona

El Teatre Nacional de Catalunya (TNC) inauguró el año del centenario de Mercè Rodoreda en octubre del 2007 con la versión escénica de *La plaça del Diamant* y lo cerrará este octubre (a partir del día 23) con otra versión, pero esta vez musical, de otra de sus grandes novelas, *Aloma*.

Un espectáculo creado por Dagoll Dagom, símbolo del musical autóctono de creación y en catalán. En este caso, Dagoll Dagom ha contado con un libreto escrito por Lluís Arcarazo (hombre muy bregado en los seriales de televisión) y con letras y música compuestas especialmente por Alfonso de Vilallonga. Todo bajo dirección de Joan-Lluís Bozzo y con un equipo de doce intérpretes.

En el panorama de musicales de Barcelona, *Aloma* es un espectáculo atípico, tanto por tratarse de un obra profundamente dramática, casi un melodrama, como por la instrumentación y el sonido que le imprimirá una pequeña orquesta (siete músicos) de cuerda (violín, chelo, piano), viento y percusión sin liberalidades electrónicas.

"Esto no se puede cantar", dijo Alfonso de Vilallonga tras recibir el encargo y leer la novela. En buena parte porque se trata de una novela triste y había que buscar una cierta variedad de ritmos. Y, asegura Vilallonga, al final están, "porque dentro de la trama dramática hay ciertos mo-

mentos en los que puedes escarparte y recrear un imaginario distinto". De ahí, por ejemplo, que haya una pieza de cabaret como *La pantomima de l'amor*, con una letra triste "pero con un sonido a lo Kurt Weill". También que aparezca un tango, el famoso *Uno*, de Santos Discépolo/Mariano Mores, o *Consell estil Baker*, un tema estilo El Molino con letra y música de Josep Sampere que re-

destila la historia rodorediana".

Musicalmente, *Aloma*, a diferencia del resto de los musicales, no se apoya sobre los coros y las coreografías (que las hay), sino sobre dúos y solos que manifiestan mejor los sentimientos íntimos de los personajes. ¿Dúos de amor? "No entre hombre y mujer, pero sí que hay varios entre la *Aloma* joven (Julia Möller) y la *Aloma* mayor (Carme Sansa)", señala Vilallonga.

Y es que el libreto de Lluís Arcarazo ha desdoblado al personaje protagonista en dos, algo no tan extraño si recordamos que Mercè Rodoreda publicó *Aloma* en 1937 (premio Crexells) pero que hizo una revisión en 1969 desde el exilio. "La existencia de dos versiones, de dos *Aloma*, de dos Rodoredas que explicaban la misma historia cargada de tantos elementos autobiográficos, me dio la llave para encontrar un artificio dramático que nos permitiera trasladar al teatro una narración poco dialogada y con la presencia constante de la voz interior de la protagonista", dice Lluís Arcarazo.

El artificio consiste en que la *Aloma* del 69 hace de narradora. Evoca en un *flashback* aquellos años de juventud de una chica que decía "l'amor em fa fàstic" (primera frase de la novela), pero que al poco tiempo yacía en brazos de Robert, un hombre más entrado en años que venía de las Américas y que la abandonaría poco después, embarazada. "*Aloma* -señala Arcarazo- es la novela de la pérdida de la inocencia, del paso a la madurez y de la conciencia del propio destino".

A RITMO DE CABARET

'La pantomima de l'amor'

*L'amor és cec
mut i tonto,
tant a Zagreb
com a Beirut
com a Toronto.*

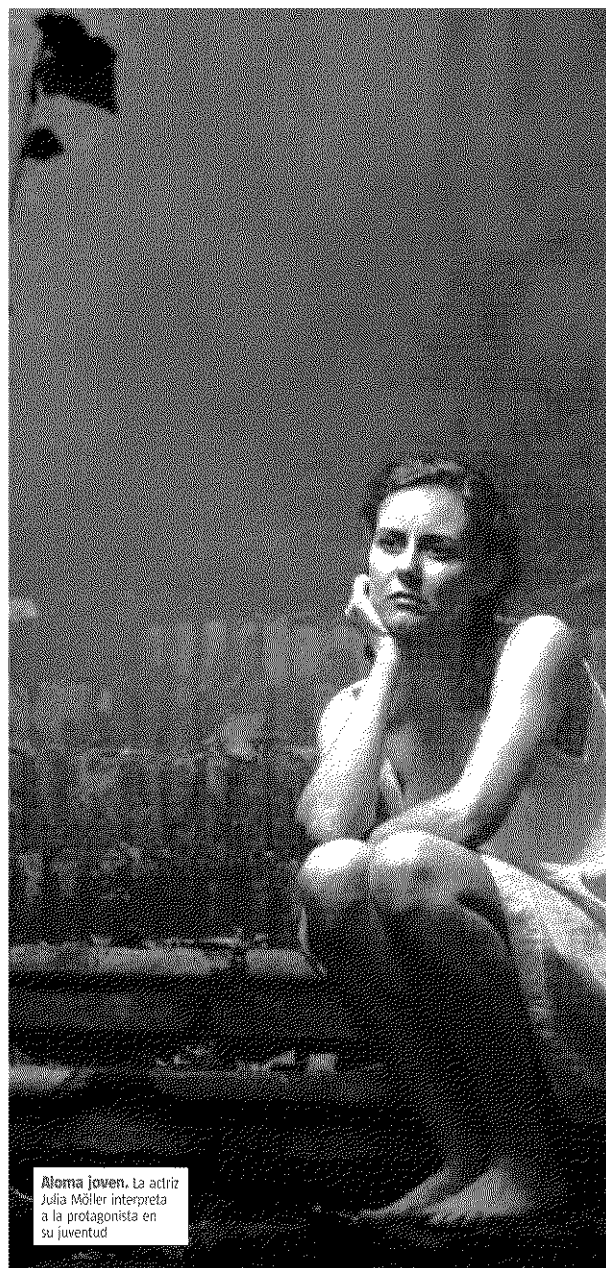
*L'amor no rima
ni adoba res;
l'amor no estima,
ja ho hem après.*

*L'amor és un càstig,
l'amor em fa fàstic,
l'amor és fantàsticament
cruent;*

*punyeterament punyent,
dolorosament dolent
i al final,
a la llum d'algun fanal,
et clava el punyal*

(Letra de Alfonso de Vilallonga,
a partir de textos de la escritora)

crea el ambiente de la parte baja de la ciudad. Sobre las letras de las canciones, el actor, cantante y compositor explica: "Las saque del libro intentando mantener la esencia, el sentimiento de frustración, el sabor agri dulce que

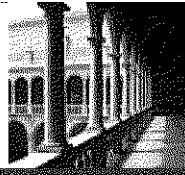
Aloma joven. La actriz Julia Möller interpreta a la protagonista en su juventud

**EL MUNDO
ACADÉMICO EVOCA
A LA ESCRITORA**

El homenaje

El día 10 se rendirá homenaje a Rodoreda en un acto en el Institut d'Estudis Catalans

Melbourne y Nueva York

Melbourne y Nueva York acogerán este mes encuentros de estudiosos de la autora

Este mes se concentran la mayoría de los actos que conmemoran el centenario de la escritora

De la novela a la pintura

ROSA MARIA PIÑOL
Barcelona

Mercè Rodoreda revisitada desde todas las perspectivas: desde el estudio pormenorizado de su literatura hasta una muestra de su faceta pictórica, sin olvidar el despliegue de su enorme proyección internacional. Este mes se concentran buena parte de los actos organizados con motivo del centenario de la escritora. Una fecha, el 10 de octubre, que por cierto es dudosa: la propia autora desconcertó al dejar escrito en un texto que había nacido el 17 y al hablar en otro (el prólogo de su novela *Crim*) del 10 de octubre de 1909. Anécdotas aparte, el aniversario es una buena ocasión para releer a la autora catalana más universal.

Congreso internacional. El Institut d'Estudis Catalans, que alberga la Fundació Rodoreda y los jardines bautizados con el nombre de la autora, acogerá desde hoy hasta el sábado un congreso internacional. Lo abrirá Kathleen McNerney, de la Universidad de Virginia Occidental, que hablará de la recepción de la obra de Rodoreda en Estados Unidos. Estudiosas extranjeras como Denise Boyer, Barbara Luczak o Kathryn Everly participarán en las conferencias y mesas redondas junto a profesores y escritores catalanes (Joaquim Mallfrè, Joaquim Molas, Marina Gustà, Maria Campillo, Carme Arnau, Josep M. Castell, Maria Barbal, Josep M. Benet i Jornet, Enric Bou, Mariàngela Vilallonga...). Se estudiarán desde novelas concretas hasta sus

adaptaciones al teatro, cine y televisión, pasando por propuestas tan atractivas como el aspecto físico de sus personajes, las fuentes o sus diversos registros estilísticos.

Publicaciones. Entre los libros y reediciones que subrayan el aniversario destaca el voluminoso y esperado epistolario de Rodoreda con su editor Joan Sales, que Club Editor publicará en noviembre; el mismo mes Edicions 62 pondrá a la venta la caja *Narrativa completa I* con dos volúmenes que reúnen sus novelas y cuentos desde el exilio hasta su muerte. Y para la próxima primavera prepara la antología *Cartes de l'exili i el retorn*. Ambas obras corren a cargo de Carme Arnau. Edhasa publicó antes del verano una edición especial en un solo volumen de *La plaza del Diamante* y *La calle de las Camelias* y otro con sus *Cuentos*; y la Fundació Rodoreda promueve un libro que reunirá todas las entrevistas con la autora (de 1966 a 1983) preparado por Abraham Mohino.

Exposiciones. Entre las exposiciones organizadas (actualmente se muestran en el centro Blanquerna de Madrid las traducciones de la autora, recopiladas por Marina Gustà) figura una selección de las pinturas de Rodoreda, que se inaugurará el día 10 en la Virreina. Este mismo centro presentará en marzo otra exhibición sobre la autora, en concreto del material (guiones, vestuario, decorados...) que el cineasta Agustí Villaronga reunió para filmar su adaptación de *La mort i la primavera*, proyecto que quedó encallado.●

Esta es la versión caché conservada por [acceso](#) de <http://es.noticias.yahoo.com/ep/20080930/tlc-el-congrs-internacional-merc-rodored-5da5357.html>. La caché de [acceso](#) es la instantánea de esta página que nuestro agente inteligente capturó cuando exploramos la Web de forma automática. Es posible que esta página haya cambiado desde entonces. Pulse [aquí](#) para ver la página actual.

acceso no está vinculada con los autores de esta página ni se hace responsable de su contenido

[Yahoo!](#) [Mi Yahoo!](#) [Correo](#)

Búsqueda:

[Busca en la web](#)

[Entrar](#)

¿Nuevo usuario? [Regístrate](#)

[Yahoo! Noticias](#) - [Ayuda](#)

El Congrés Internacional Mercè Rodoreda s'inaugura demà a Barcelona

europa
press

Europa Press - hace 13 minutos

BARCELONA, 30 de setembre (EUROPA PRESS) - El Congrés Internacional Mercè Rodoreda s'inaugurarà demà i durant quatre dies omplirà l'**Institut d'Estudis Catalans** (IEC) de Barcelona de reflexions i anàlisis sobre la figura i obra d'una de les escriptores més universals de la narrativa catalana i de la qual aquest any se celebra el centenari del seu naixement.

Segons ha informat l'IEC en un comunicat, la conferència inaugural titulada 'La recepció de l'obra de Mercè Rodoreda als Estats Units' anirà a càrrec de la membre de la Universitat de Virgínia de l'Oest (EUA), Kathleen McNerney.

Dijous i divendres experts com ara la membre de la Universitat París IV i del Centre d'Estudis catalans de París, Denise Boyer, que analitzarà la construcció dels personatges rodoredians, i el membre de la Universitat Rovira i Virgili, Joaquim Mallarà, que tractarà les traduccions de les obres de l'escriptora.

Barbara Luczac, Marina Gustà, Josep Maria Sobrer, Kathryn Everly i Carme Arnau, tots membres de diverses universitats, també aprofundiran en les característiques de la trajectòria literària de Rodoreda.

A més de les conferències, se celebrarà la taula rodona 'L'escriptora vista pels escriptors', amb la intervenció dels autors Maria Barbal, Josep Maria Castellet, Baltasar Porcel i Francesc Serés.

Una xerrada sobre les versions teatrals i televisives de 'La plaça del Diamant' reunirà el dramaturg Josep Maria Benet i Jornet, l'actriu Sílvia Bel i el membre de la Universitat Brown Enric Bou.

El congrés està organitzat per l'IEC, la Fundació Mercè Rodoreda i la Societat Estatal de Commemoracions Culturals, adscrita al Ministeri de [Cultura](#) .

RECOMIENDA ESTE ARTÍCULO

[Entra para recomendar este artículo >](#)

Porcentaje (0 voto)

[Noticias más recomendadas >](#)

Noticias relacionadas: Local

[Un cayuco con 229 inmigrantes africanos llega al sur de Tenerife](#)

AFP - martes, 30 de septiembre, 11.18

[PGE.- Montilla valora que pugan les inversions a Catalunya malgrat l'"austeritat"](#)

Europa Press - hace 3 minutos

[Debat Cat.- Domingo \(C's\), "decebut" pel discurs "sense projecte de futur" de Montilla](#)

Europa Press - hace 8 minutos

[Mañana comienzan las clases de actividad física para mayores en San Martín de Montalbán \(Toledo\)](#)

Europa Press - hace 10 minutos

[Christofias fa una crida a la reconciliació amb els turcoxipriotes](#)

Europa Press - hace 13 minutos

Vídeo/Audio: España

[Solbes y Montoro se reunirán antes de la cita ...](#) EFE

[La Policía deja en libertad a la mujer y al ...](#) EFE

[Detenidos la mujer y el hijo de Ginés Jiménez](#) Atlas

[Zapatero bromea diciéndole al PP que "todo el ...](#) Atlas

Copyright © 2008 Europa Press. Todos los derechos reservados.
Copyright © 2008 Yahoo! Todos los derechos reservados

[Entrar](#)

¿Nuevo usuario? [Regístrate](#)

[Yahoo! Noticias](#) - [Ayuda](#)

La profesora McNerney asegura que Rodoreda no es llegeix "tant com caldria" als Els Estats Units

europa
press

Europa Press - miércoles, 1 de octubre, 19.45

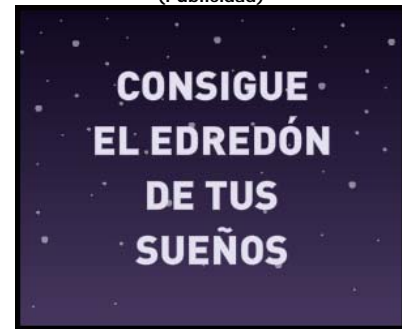
BARCELONA, 1 d'octubre (EUROPA PRESS) - La profesora de literatura peninsular a la Universitat de Virginia de l'Oest (Estats Units), Kathleen McNerney, ha pronunciat aquesta tarda la conferència inaugural del Congrés Internacional Mercè Rodoreda --celebrat pel centenari del naixement de l'autora--, en què ha assegurat que l'obra de la catalana "no es llegeix tant com caldria" perquè "no poden llegir l'original", sinó la traducció castellana, ha explicat en una entrevista amb Europa Press.

A la seva ponència, titulada 'La recepció de l'obra de Mercè Rodoreda als Estats Units', la docent nord-americana ha especificat que "no és un problema" llegir Rodoreda en castellà i sí "una llàstima" que no es llegeixi tant com es mereix, tot i que sí que té un ampli reconeixement entre el professorat i els estudiosos nord-americans de lletres hispàniques, ha precisat.

A més de comentar crítiques de l'obra de Rodoreda aparegudes en mitjans de comunicació nord-americans, McNerney ha analitzat com es coneix la seva obra --bàsicament a través de l'ensenyament-- amb la presentació d'algunes tesis doctorals i traduccions de, sobretot, 'La plaça del Diamant'.

El congrés omplirà durant els pròxims quatre dies l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) de Barcelona de reflexions i anàlisis sobre la figura i obra d'una de les escriptores més universals de la narrativa catalana i de la qual aquest any se celebra el centenari del seu naixement.

(Publicidad)

RECOMIENDA ESTE ARTÍCULO
[Entra para recomendar este artículo >](#)

Porcentaje (0 voto)

[Noticias más recomendadas >](#)

Noticias relacionadas: Local

[Un cayuco con 229 inmigrantes africanos llega al sur de Tenerife](#)

AFP - martes, 30 de septiembre, 11.18

[Porsche va augmentar la seva facturació un 1,3% en l'exercici fiscal 2007-2008, amb 7.460 milions](#)

Europa Press - hace 3 minutos

[AMPL.- Ordinas, Víaene y otros 4 detenidos pasan a disposición judicial para ser interrogados](#)

Europa Press - hace 4 minutos

[Debat Cat.- Govern i CiU pacten una resolució sobre finançament després de dues hores de pròrrogues al Parlament](#)

Europa Press - hace 11 minutos

[Serhs amplia capital fins a 71 milions, un 8% més](#)

Europa Press - hace 13 minutos

Vídeo/Audio: España

[Una mujer muere en Murcia víctima de un disparo](#) Atlas

[Prestar el coche a alguien que no tiene ...](#) Atlas

[El paro y las bajas ventas de coches ponen de ...](#) Atlas

[La Audiencia Nacional pide a Interpol que ...](#) Atlas

Enlaces patrocinados

[¿Qué es esto?](#)

[Digival.es - Registro de Dominios en España](#)
Rápido, fácil y económico. Registrador oficial. Certificado Aenor.
[registros.digival.es](#)

[Calcular Seguros de Coche](#)
En 3 minutos 15 Seguros de Coches. Compara online y ahorra 500?.
[www.AsesorSeguros.com](#)

[Alarmas Securitas Direct Infórmese Aquí](#)
Nueva Oferta Securitas Direct , Ahora 200? De Descuento, Infórmese.
[www.alarmasyseguridad.es](#)

Copyright © 2008 Europa Press. Todos los derechos reservados.

Copyright © 2008 Yahoo! Todos los derechos reservados

Un congrés examina l'obra de Rodoreda en el seu centenari

V.G./ **Barcelona**

● Nou ponències i dues taules rodones serviran per analitzar durant quatre dies l'obra de Mercè Rodoreda en un congrés que es va inaugurar ahir a l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). Joaquim Molas, president de la comissió organitzadora, va defensar la diversitat de punts de vista que s'hi ex-

posaran amb cinc especialistes estrangers. Kathleen McNerney, de la Universitat de Virgínia de l'Oest, va fer la conferència inaugural sobre la recepció de l'obra rodorediana als EUA. En el marc del centenari de l'autora, la Pedrera prepara, a més, una exposició de l'obra pictòrica completa de Rodoreda amb vista al novembre.

Part dels participants en el congrés ahir. / JUANMA RAMOS

Esta es la versión caché conservada por [acceso](#) de <http://www.teatrebcn.com/noticies/noticia2.asp?id=5075>. La caché de [acceso](#) es la instantánea de esta página que nuestro agente inteligente capturó cuando exploramos la Web de forma automática. Es posible que esta página haya cambiado desde entonces. Pulse [aquí](#) para ver la página actual.

acceso no está vinculada con los autores de esta página ni se hace responsable de su contenido

Recerca

Notícies

Dillu

VEURE ALTRES EDICIONS

NOVETATS

ASSAIG

REPORTATGE

PERSONATGE

REPORTATGE

REPORTATGE

ÀLBUM

ESPECIAL

Un congrés internacional complementa l'Any Rodoreda

28 de Setembre de 2008

La Fundació Mercè Rodoreda i la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales (SECC), adscrita al Ministeri de Cultura, organitzen amb motiu de l'Any Rodoreda un congrés internacional que té com objectiu principal promoure la trobada d'especialistes i d'estudiosos arribats de tot el món per intercanviar coneixements al voltant de la figura de la prestigiosa escriptora. El Congrés Internacional Mercè Rodoreda es desenvoluparà a l'**Institut d'Estudis Catalans** (carrer del Carme, 47) entre l'1 i el 4 d'octubre. Entre les activitats que s'hi realitzaran destaca la taula redona 'Les adaptacions de La plaça del Diamant: teatre, televisió i cinema' que qu tindrà lloc el dia 3 d'octubre a partir de les 18 hores i en la qual intervindran el dramaturg Josep Maria Benet i Jornet, l'actor Lluís Homar, l'actriu Sílvia Munt i el director Joan Ollé. L'acte, presentat i moderat pel professor de la Brown University Enric Bou, finalitzarà amb la lectura dramatitzada de l'obra 'La plaça del Diamant' a càrrec de les actrius Sílvia Bel i Sílvia Munt. Entre les activitats paral·leles figura, el dia 2 d'octubre, l'assistència a una de les funcions de l'espectacle 'Un dia. Mirall trencat' dirigit per Ricard Salvat que es pot veure al Teatre Borràs fins al 19 d'octubre.

- CARTELLERA
- OPINIÓ DELS ESPECTADORS
- CRÍTQUES PUBLICADES
- NOTÍCIES
- REPORTATGES
- PERSONATGES
- HEMEROTECA
- LINKS
- QUI SOM

Tornar al menú

Fes de TeatreBCN la teva pàgina d'inici

Contacta amb NOSALTRES

'Feministas' y 'ortodoxas' de Rodoreda, en un congreso

C. G., Barcelona

Como Don Juan Tenorio, el centenario de Mercè Rodoreda ha hecho que la figura de la escritora baje a las cabañas y suba a los palacios. El primer caso se escenifica con las diversas ediciones, actos y obras de teatro que se realizan desde octubre del año pasado. Los oropoles más exquisitos corren a cargo del académico congreso internacional que, desde ayer y hasta el sábado, acoge el Institut d'Estudis Catalans.

El encuentro tiene su trasunto. Por vez primera se reúnen dos mundos de expertos rodoredianos casi antitéticos: los que consideran que es imposible entender el mundo narrativo y simbólico de la autora sin conocer a fondo la realidad sociopolítica y cultural que lo envolvió, y por otra parte, una corriente más *textual*, basada estrictamente en el análisis de la obra y con una mirada más *feminista*. "Son gente que ni se conocen en algunos casos: sólo con que aquí se vean y se escuchen ya se *amortiza* el encuentro", apunta Enric Bou, de la Universidad de Brown y miembro de la organización.

"Dentro de la multiplicidad de interpretaciones, no se trata tanto de ver si Rodoreda es una escritora más catalanista o más feminista, sino de destacar su alto contenido humanista", terminó conciliadora su ponencia Kathleen McNerney, de la Universidad de West Virginia, que abrió las jornadas. Unas 150 personas, la mayoría profesores, se han inscrito a un congreso en el que no hay ni un solo ponente masculino.

El Congrés Internacional Mercè Rodoreda arranca hoy

BARCELONA **L.M.**

El Institut d'Estudis Catalans (IEC) pone en marcha hoy el Congrés Internacional Mercè Rodoreda, acto que durará hasta el sábado y durante el cual se analizarán varios aspectos de la figura y la obra de una de las autoras más populares y universales de la narrativa catalana contemporánea. El acto está organizado por el IEC, la Fundació Mercè Rodoreda y la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales, adscrita al Ministerio de Cultura.

Durante los cuatro días del congreso se organizarán conferencias entorno a la escritora, actos que se complementarán con una mesa redonda titulada *L'escriptora vista pels escriptors*, en la que entre otros, estará la escritora leridana Maria Barbal.

Denise Boyer, de la Sorbona, ha estudiat l'aspecte físic dels personatges de Rodoreda ■ JOSEP LOSADA

El congrés que se celebra a l'Institut d'Estudis Catalans reuneix per primer cop estudiosos d'aquí i de l'estranger

'Made in' Mercè Rodoreda

Ada Castells
BARCELONA

El Congrés Internacional Mercè Rodoreda que se celebra fins demà està oferint per primer cop l'oportunitat de reunir estudiosos de la seva obra provinents d'universitats d'aquí i de l'estranger. La cita compagina lectures més cronològiques, com les que situen l'autora en el context històric de la guerra i l'exili, i d'altres més ideològiques, com les provinents dels Estats Units, que fan èmfasi en el seu vessant feminista. Ahir la professora de la Sorbona Denise Boyer va oferir una exposició extensa sobre els adjectius estètics de l'escriptora i Maria

Campillo, de la Universitat Autònoma de Barcelona, va fer una lectura basada en les fonts bíbliques en la narrativa de Mercè Rodoreda.

Una de les grans defensores de la tesi feminista és la professora de la Universitat de Syracuse Kathryn Everly, que el 2003 va fer un estudi sobre el feminisme a les obres de Mercè Rodoreda, Montserrat Roig i Carme Riera. La professora assegura que "l'estudi no va rebre mai cap comentari des d'aquí", fet que prova el poc coneixement mutu entre els rodoredians catalans i els estrangers. És un desconeixement que ara s'està superant, tot i que és evident que no es resol amb quatre dies

de congrés, encara que s'hi intercanviïn moltes targetes i mails.

Everly ha detectat diferències a l'hora d'estudiar l'escriptora: "Als Estats Units fem estudis més comparatius i aquí això no ho estic veient tant. Hi ha una lectura més històrica", explica. La seva col·lega de la Universitat de Virgínia de l'Oest Kathleen McNeerney també veu diferències a l'hora d'abordar la qüestió: "Les lectures de fora i de dins són molt diferents perquè normalment als Estats Units els estudiosos no lleixen les obres en català i Rodoreda s'estudia dins el departament d'hispaniques. Molta de la crítica prové del

feminisme, encara que la mateixa Rodoreda deia que no era feminista".

Per Miquel Sobrer, tant per als qui treballen des d'aquí com per als professors de fora "l'obertura internacional d'aquest congrés és molt important i tot s'ha d'agrair a Enric Bou, de la Universitat de Brown, que té prestigi a tots dos llocs". Sobrer constata que a ell mai no l'han convidat a cap universitat d'aquí i, en canvi, ell sí que ha portat als Estats Units professors catalans una dotzena de vegades: "Amb això no vull dir que siguin desagradats o provinçians, sinó que als Estats Units una part dels diners es destina a convidar gent". ■

Desconeguda

'Mirall trencat' en anglès i només per a universitaris

El professor de la Universitat d'Indiana Miquel Sobrer confirma la poca receptivitat de la seva traducció a l'anglès de *Mi-*

rrall trencat als Estats Units. La va treure fa un parell d'anys i no ha tingut ressenya en cap suplement literari: "Vaig mirar de publicar *Mirall trencat* en tres o quatre editorials comercials, però no ho van voler. Al final vaig anar a parar a una editorial universitària que, es-

clar, no té una distribució tan bona. Els vaig dir que la novel·la es podia vendre aquí, a Barcelona, als museus, per als turistes, però no hi va haver manera. És molt trist".

Kathleen McNeerney, de West Virginia, explica que Rodoreda no ha sortit del cercle

d'estudis universitaris i que en anglès només estan traduïts *La plaça del Diamant*, *La meua Cristina* i altres contes i *Mirall trencat*. Tots els consultats valoren que potenciar el gruix crític internacional és clau perquè l'autora no sigui una desconeguda.

Experts estrangers i catalans expliquen per què la literatura de Mercè Rodoreda, nascuda ara fa un segle, s'ha convertit en un clàssic que continua captivant lectors

Avui fa cent anys

Ramon Palomeras
BARCELONA

Malauradament va morir el 1983, però si fos viva, avui, 10 d'octubre de 2008, Mercè Rodoreda arribaria als cent anys. Amb tot, 25 anys després del seu decés, la seva obra i la seva persona continuen en plena vigència. Sobretot gràcies a la seva aparent senzillesa. De fet, ja ho deia ella mateixa al pròleg de *Mirall trencat*: "Escriure bé és difícil. Per escriure bé entenc dir amb la màxima simplicitat les coses essencials. No sempre s'aconsegueix. Donar relleu a cada paraula, les més anodines poden enlluernar engegadores si les col·loquem en el lloc adequat... Tota la gràcia d'escriure rau en encertar amb el mitjà de l'expressió, l'estil. Hi ha escriptors que ho troben de seguida, altres triguen molt, altres no ho troben mai". Conscients de la seva actualitat, diverses personalitats rellevants esgrimeixen les raons per les quals l'obra de Mercè Rodoreda continua seduïnt lectors.

Denise Boyer
Universitat de la Sorbona

Les seves novel·les són profundament amorals. Mai no va voler imposar cap judici moral als lectors. No hi ha veritat absoluta de la vida ni dels éssers. Tenia una mentalitat postmoderna. En una època en què tant el catolicisme com les ideologies, fossin de l'indole que fossin, imposaven el seu sentit preestablert de la vida, Rodoreda mai no es va plantejar iniciar cap corrent de pensament amb els seus escrits. Que consti que en dir amoral, no vull dir que sigui immoral. Però mai no suggereix què està bé o què està malament. I, sincerament, ja portem uns quants anys en què no podem estar segurs de res.

Kathleen Mc Nerney i Kathryn Everly
Universitat de Virgínia i de Siracusa

És una escriptora fantàstica. De fet, als EUA en els darrers anys estan apareixent tant noves edicions crítiques de la seva obra

com reedicions de les novel·les més importants. La seva visió de la societat és molt actual, amb la radiografia de les diferents jerarquies socials i els diversos gèneres de classe; fins i tot amb els seus comentaris sobre els regionalismes i el catalanisme sempre dins d'un marc universalista. Així mateix, va ser capaç de traslladar el llenguatge de la filosofia a l'escriptura. A més, després de la seva lectura es desprèn el gran coneixement que tenia d'altres cultures: Shakespeare, Mansfield, T.S. Eliot, Paul Klee...

Josep Maria Sobrer
Universitat d'Indiana

Senzillament: és que és molt bona. Bàsicament parla de la vida, tant dels seus elements preciosos com dels podrits. En el final de la vida, era capaç d'apropar-te a la lum, al gust del cafè, al perfum d'una flor... El seu positivisme traspua arreu dels seus escrits. Malgrat estar en plena davallada, et fa disfrutar mentre encara quedi un alè de vida.

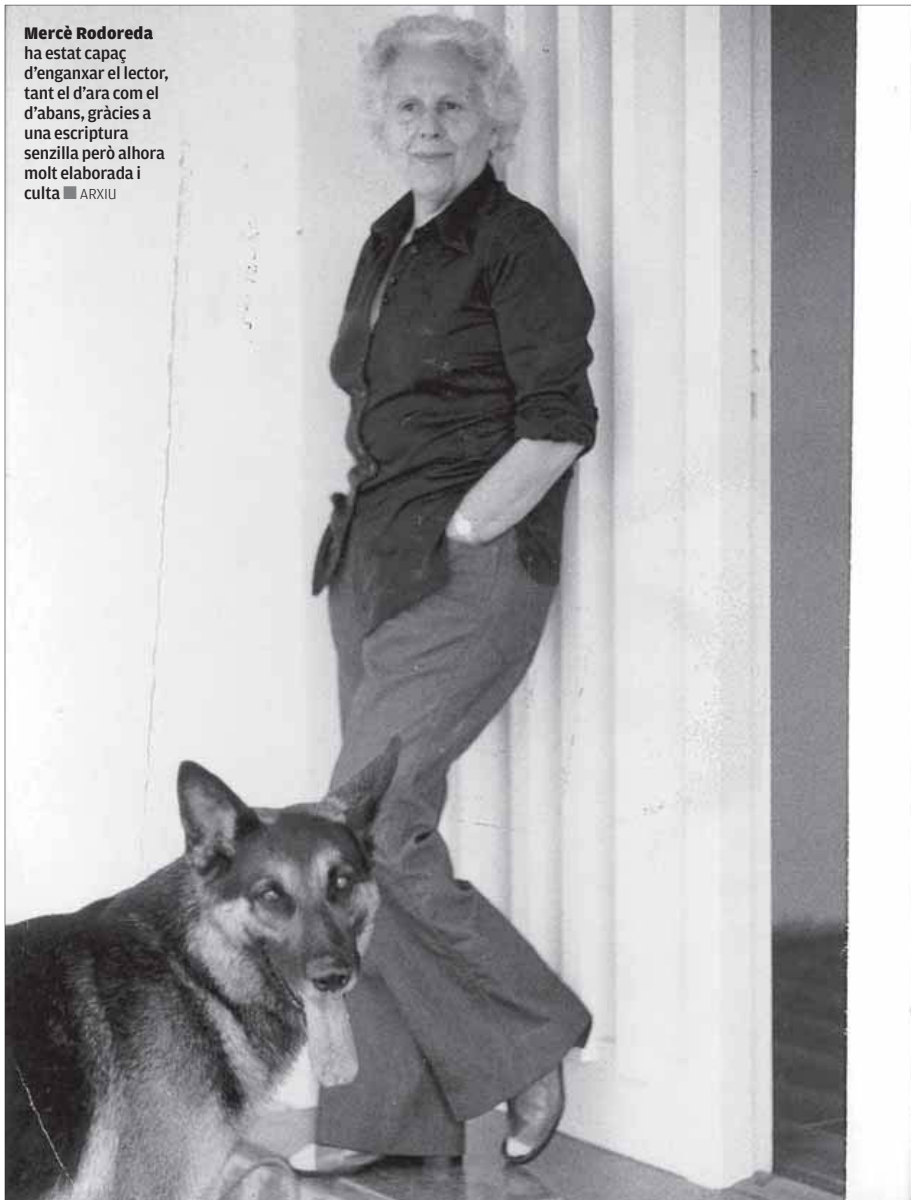
Barbara Luszac
Universitat de Poznan

Atrau la seva llengua, la seva manera de treballar-la, el seu estil... Captiva no tant pel que diu, sinó per tot allò que no diu; allò que suggereix, allò que et fa descobrir com a lector. A més, t'identifiques plenament amb cadascun dels seus personatges.

Carme Arnau
Historiadora i crítica literària

La prova, si en calia, de la seva vigència rau en el fet que interessa molt a la gent jove. L'exigència de la seva escriptura, el fet que no hi hagi només una Rodoreda, sinó moltes (una de realista, una altra de fantàstica, etc...) enganxa el jovent. A més, té una visió crítica de la societat. La seva escriptura és molt atractiva. És aparentment senzilla però de molta categoria. Empra un català planer però molt ric, molt actual. No és un català forçat. En l'època de Mercè Rodoreda hi havia escriptors que apostaven

Mercè Rodoreda
ha estat capaç d'enganxar el lector, tant el d'ara com el d'abans, gràcies a una escriptura senzilla però alhora molt elaborada i culta ■ ARXIU

per un català forçat que ginyolava per tot arreu, mentre que ella va ser capaç, a partir d'un català col·loquial, d'assolir un alt nivell literari.

Marina Gustà
Universitat de Barcelona

Va ser capaç de convertir en literatura tots els matisos de l'experiència humana amb un llenguatge tan

elaborat que, sota la capa d'una facilitat aparent, cada lector, del més verge al més podrit de literatura, s'hi pot sentir interpellat.

Joaquim Mallafre
Universitat Rovira i Virgili

Hi ha diferents motius per entendre la seva vitalitat actual. D'una banda, no es pot discutir la seva qualitat com a escriptora. Aguenta

molt bé la comparació amb altres escriptors europeus de l'època. Tampoc es pot passar per alt l'interès que desperta actualment la literatura feminista, així com la curiositat que poden sentir països de llengües minoritzades, o països, com és el cas de l'Europa de l'Est, amb un passat caracteritzat per l'opressió i la submissió. Tampoc podem oblidar que qualsevol acte

de celebració o commemoració, com el seu centenari, ajuden a portar-la de nou a primer pla.

Joaquim Molas
Universitat de Barcelona

La seva vigència resideix en el fet que la seva obra és una barreja d'observació i imaginació, d'experiència i reflexió sobre la condició humana, amb la qual cons-

1. Amb direcció de Ricard Salvat, encara s'està representant al Teatre Borràs de Barcelona una versió de 'Mirall trencat' ■ MIQUEL ANGLARIL
2. El Palau Robert de Barcelona ha acollit 'La mort de la innocència', una exposició on es recreava l'atmosfera i el món complex i peculiar de les novel·les de Rodoreda ■ JORDI GARCIA
3. Una adaptació de 'La plaça del Diamant', interpretada per l'actriu Sílvia Bel, va donar el tret de sortida als actes commemoratius del centenari de Rodoreda ■ DAVID RUANO

troueix, d'una banda, unes històries i uns personatges amb entitat pròpia, i, de l'altra, un discurs ple de reptes, insinuacions i símbols. En poques paraules, la seva obra satisfà tant el lector més anònim com el lector més exigent i exquisit. Cada lector i cada generació de lectors hi troba el que busca. Uns ho troben a *La plaça del Diamant*, altres a *Mirall trencat*, altres

a *Quanta, quanta guerra...* i altres a *La mort i la primavera*.

Sílvia Bel
Actriu

Els grans autors no caduquen. I ella ho és. És com Shakespeare: els seus versos aguanten perfectament els canvis d'època i de vestuari. La seva obra parla de fets terribles com la

guerra, la solitud i la tristesa: temes universals. Coses d'abans, d'ara i de sempre. I sempre amb un llenguatge planer, però alhora d'una poètica molt negra. No es té la sensació de llegir una escriptura molt culta; resulta molt propera. La seva llengua col·loquial ens transporta a llocs profunds i negres. Defuig els ornaments però és poesia en estat pur. ■

El Comentari

Pep Blay

L'última paraula de Bunbury

Apareix i desapareix. Es destrueix i es reinventa. Quan els seus seguidors s'han acostumat al seu estil, ell fa un nou gir en la seva obra i els descol·loca. A hores d'ara, Bunbury és completament imprevisible, i això el fa encara més interessant del que ja és com a intèrpret i com a compositor. L'aragonès, que demà actua al Palau Sant Jordi de Barcelona, estrena en aquesta gira una nova banda i un nou repertori, el de l'àlbum *Hellville de luxe*. La publicitat d'aquest nou disc es ven amb l'eslògan "l'última paraula de Bunbury", i es justifica perquè després de quatre anys sense publicar ha reaparegut amb un grapat de composicions intemporals, classicistes, un rock d'autor que vol estar per sobre de qualsevol gènere i estil.

Era un desig antic, crear el seu àlbum *deu*, i per això li ha calgut renovar la seva banda. L'únic que es manté és el puntal base de Bunbury, el bateria Ramon Gazías, un caçador de sons net i brillant que s'ha convertit en el millor conseller del cantant. Ha fitxat dos veterans: el te-

clista Rebenaque -antic Rebelde- i el guitarrista Jordi Mena -ex-Sau i Jara-be de Palo-. Ells proporcionen la solidesa necessària, amb elegància i classe contrastades. Completen el grup dos joves: el baixista Robe i el guitarrista Álvaro, procedents del grup Suite. Ells aporten l'espontaneïtat, l'aire fresc, la il·lusió i un concepte actual de la música que no està enverinat pel pes de cap bagatge.

L'aragonès estrena nova banda en aquesta gira

El còctel ha quallat a la perfecció, perquè Bunbury els ha regalat un directe dels que fan feliç qualsevol músic, amb un repertori carregat d'energia rockera en què es poden deixar anar, lluir i fins i tot fer solos. Per a Rebenaque i Mena, el que trobaven a faltar. Per a Robe i Álvaro, el que mai han tingut. Per a Gazías, una nova variació. Per a Bunbury, tot un repte. Un risc. Això és el que trobareu demà a *Hellville de luxe*.

AgendadeSardanes

Òscar Igual

DISSABTE 11 BARCELONA

- **A les 12 h**, pg. Lluís Companys, cobla Sabadell
- **A les 18 h**, pla de la Catedral, cobla La Principal del Llobregat

LLEIDA

- **A les 18.30 h**, pl. de la Paeria, cobla Jovenívola d'Agramunt

MANRESA

- **A les 19 h**, pl. de l'Hospital, cobla Lluïsos de Taradell

ST. PERE DE RIBES-ROQUETES

- **A les 18 h**, pl. del Llobregat, cobla Jovenívola de Sabadell

VIC

- **A les 17 h**, pl. Major, cobla Ciutat de Girona

VILASSAR DE MAR

- **A les 18 h**, Ateneu, cobla Sabadell (concert)

DIUMENGE 12 BARCELONA

- **A les 12 h**, pla de la Catedral, cobla Popular

- **A les 12 h**, avinguda de Gaudí, cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona
- **A les 12 h**, pl. de Sarrià, cobla Mediterrània

IGUALADA

- **A les 19.30 h**, l'Amfiteatre del Parc de l'Estació Vella, cobla Ciutat de Manresa

L'ESCALA

- **A les 16 h**, Camp dels Pilans, cobla La Principal de l'Escala

PALAMÓS

- **A les 12 h**, pg. del Mar, cobla Cadaqués

SÚRIA

- **A les 16 h**, pl. de Sant Joan, cobles Empordanesa, Jovenívola de Sabadell, La Principal de la Bisbal i Súrria (aplec)

TOSSA DE MAR

- **A les 10.30 h i 16 h**, pg. de Mossèn Cinto Verdagué, cobles La Principal del Llobregat, Ciutat de Girona i La Flama de Farners (aplec)

Xavier Llovera, nou director del Museu d'Arqueologia

Redacció
BARCELONA

La Junta de Museus de Catalunya va aprovar ahir a la tarda, a proposta de la conselleria de Cultura, que l'arqueòleg andorrà Xavier Llovera sigui el nou director del Museu d'Arqueologia de Catalunya, un càrrec vacant des que el passat 30 de setembre, quan el fins aleshores director, Pere Izquierdo, va presentar la seva dimissió a petició de la mateixa conselleria de Cultura.

Xavier Llovera, el nom del qual era *vox populi* des de principis d'estiu com a aposta de la conselleria per ocupar el càrrec, exercia fins ara com a responsable de les àrees de recerca històrica, i de museus i monuments, del ministeri de Cultura d'Andorra, país on va néixer l'any 1959.

Llovera té una llarga trajectòria tant de gestió com de recerca, a més d'una presència en organismes internacionals com el Consell Internacional de Museus i el Comitè Internacional de Museus d'Història i d'Arqueologia. Llovera assumeix la direcció d'un dels tres museus nacionals de Catalunya, l'únic que no ha aconseguit assentar les bases del seu futur. De fet, en els darrers mesos les ruïnes d'Empúries, que fins ara en depenien, han aconseguit separar-se'n. A més, està afectat pel pla de creació d'un museu nacional de ciències socials, que l'absorbiria. El desacord amb aquests plans de l'anterior director ha provocat el relleu. ■

Amargós obre el cicle de cobla de l'Auditori

Redacció
BARCELONA

Amb obres de Juli Garreta i Manuel Oltra, el compositor Joan Albert Amargós engagarà el 18 d'octubre vinent el cicle de Música per a Cobla a l'Auditori, que se celebra amb motiu del 25è aniversari de la Cobla Sant Jordi. Serà el primer de tres concerts que, defugint tot localisme, tenen com a objectiu principal reconèixer la tasca d'aquesta formació musical i difondre'n l'activitat, així com generar-ne de nova, impulsar el coneixement de la Cobla entre tots els estrats artístics i situar-la com a conjunt instrumental de primer nivell. ■